

Igor Podbrežnik

Pred dvajsetimi leti je bil prelomni čas

Pred dvajsetimi leti je bil prelomni čas. Čas, ko je bilo dokončno jasno, da se je veliki komunistični projekt iztekel, in čas, ko se je začela spreminjati geopolitična ureditev povojne Evrope. Spet je bilo možno, da smo ljudje, ki nas je povojna ureditev povezala z žalostno usodo vzhodne Evrope in ruskim modelom družbenega reda, izražali zahteve po politični svobodi in samostojni Sloveniji. Bil je čas, ko je bila želja po svobodi močnejša od zamolklega hromenja tankov. Vzhodna Evropa je vrela in temu vrenju se je priključila tudi Slovenija.

Zvenelo bi samovšečno, če bi rekel, da sem bil poklican k priključitvi temu gibanju. Bilo pa bi tudi neresno, če zapišem, da sem se v tem gibanju znašel po naključju. Zato je bolj realno, da zapišem, da so nas navdušili slovenski razumniki, ki so v nas vzbudili upanje in pogum za spremembe. Ves čas pa sem bil prepričan, da njihove ideje lahko uresničimo samo ljudje, ki imamo pogum in moč, da se izpostavimo.

In še nekaj zelo posebnega: Kamnik je dal velikega Slovenca – Rudolfa Maistra, ki je odpiral pot samostojni Sloveniji. Žal tisti čas še ni bil zrel za tako veliko dejanje. Toda tudi pred 20 leti je Kamnik dal velikega Slovenca – Franceta Tomšiča. »Predlagam ustanovitev iniciativnega odbora Socialdemokratske stranke Slovenije,« je decembra 1997 ponudil France Tomšič delavcem Litostroja kot rešitev iz globoke socialne in družbene krize, ki je bila posledica neperspektivnega socialističnega modela enopartijske vladavine. Poti nazaj ni bilo več, v komunističnem bloku je bila ustanovljena prva politična stranka, ki je želela tekMOVATI za oblast s takrat edino dovoljeno stranko. France Tomšič pa je šel s svojimi zahtevami še dlje – izpostavil je končno rešitev slovenskega naroda. »Slovenci hočemo imeti svojo puško, svojo palico in svojo mošnjo,« nas je sredi leta 1988 opogumil na množičnem zborovanju v Ljubljani.

Danes sem ponosen, da sem bil del tega veličastnega gibanja, ki nam je prineslo družbene in politične spremembe. Ponosen sem, da sem bil sodelavec Franceta Tomšiča, velikega Kamničana in velikega Slovenca. Uspelo nam je spremeniti družbeni red. Danes živimo v samostojni državi, ki je postala del združene Evrope in ki letos stopa v OECD, družbo najbolj razvitih držav na svetu. Danes imamo državljani svobodo osebnih odločitev in svobodno gospodarsko izbiro, ni več vsemogočne Partije, ki bi odločala namesto nas. Danes svobodno izbiramo politično vodstvo države in naših lokalnih skupnosti,

ki v našem imenu odločajo o našem prihodnjem razvoju – tudi mi smo razumeli, da so volitve praznik demokracije.

V prelomnem času me je doletela naloga, da sem bil na Kamniškem na čelu gibanja za družbene spremembe in samostojno Slovenijo, vse do danes pa sem čutil, da je ena naloga ostala neizpolnjena. Našim potomcem smo dolžni prenesti izročilo slovenske pomladi!

Tako je nastala knjiga spominov na čas in ljudi, ki so postavili temelje naši prihodnosti. Bolj se je čas odmikal, več je bilo ljudi, ki so odšli, leta in slabo zdravje so naredili svoje, še vedno pa je ostal duh pomladi, ostalo je zavedanje, da smo bili del prelomnih dogodkov. Tako je nastalo sporočilo za naše potomce, pričevanje o dogodkih in ljudeh, ki so te dogodke soustvarjali. Prepričan sem, da smo se v knjigi, ki vam jo prepuščamo v branje in razmislek, ognili pastem samozagledanosti in pretirane subjektivnosti; vključili smo tudi sodelavce, ki so vstopili v arhive in nam s svojim znanjem pomagali ovrednotiti prelomni čas in dejanja ljudi, ki so prevzeli ključne naloge. To smo bili dolžni narediti, saj je bil Demos široka politična skupnost, povezana z najvišjo nacionalno idejo, ki je združevala mavrico političnih prepričanj. V knjigi želimo prikazati moč sodelovanja in čarobno moč vključevanja prav vseh, ki so sledili naši temeljni viziji. To nam je prineslo uspeh, ki smo ga bili deležni vsi državljanke in državljani naše nove države.

Naša lokalna vizija je bila dolgoročna; ni je bilo mogoče uresničiti v času, ko je deloval Demos na Kamniškem. Lahko smo zadovoljni, da je bila naša vizija prihodnjega razvoja sprejeta in da so jo ponotranjili in uresničevali rodovi politikov, ki so prišli za nami. Ne smemo biti preveč kritični, če so naše ideje nadgradili po svojem razmisleku in v duhu novih potreb – to je pravica in dolžnost tistih, ki so poklicani, da skrbijo za blagostanje naše skupnosti.

Ena od naših idej pa je ostala neizpolnjena. Ni bilo naključje, da smo našo koalicijo poimenovali Demos na Kamniškem. Našemu mestu smo želeli vrniti vlogo, ki jo je nekoč imelo v širšem prostoru. Nismo se zadovoljili z ozkimi okviri takratne občine. Šli smo dlje v prostor, ki se danes imenuje Podjetna regija. Naloga, da Kamnik postane središče pokrajine od Save do Kamniških planin in seže do Litije, je ostala izziv za današnjo generacijo politikov, da jo uresničijo. Prepričan sem, da bodo našli dovolj moči in spet nastopili skupaj, da Kamniku zagotovijo dolgoročno vodilno vlogo v tem prostoru in mu tako povrnejo mesto, ki si ga Kamničanke in Kamničani zaslužimo.

Z našo knjigo želimo obuditi in ohraniti spomin na čas in ljudi, ki so se zavzeli za velike nacionalne in družbene cilje ter svojo nalogo izpeljali po najboljših močeh. Obuditi želimo samozavest, da je vedno pravi čas za spremembe obstoječih razmer, če postanejo ovira pri našem družbenem razvoju. Tudi zato lahko postane naša knjiga koristno branje za sedanje in bodoče rodove politikov, saj jim prenašamo sporočilo o moči združevalne energije, ki je potrebna v prelomnih trenutkih, ko se odloča o naših najbolj vitalnih narodnih in družbenih interesih. In to je tudi največ, kar še lahko dodamo vsemu, kar smo v dobri veri in z naklonjenostjo položili na oltar naše domovine. Brez pomislekov smo se odzvali njenemu klicu, ko nas je poklicala.